

RENESSANS TA'LIM UNIVERSITETI

FILOLOGIYA VA TARIX FAKULTETI

“IJTIMOIY-SIYOSIY FANLAR” KAFEDRASI

T. T. Alimardonov, Sh.I. Shazamanov H. I. Kazakbayev

“SHARQ MAMLAKATLARI XALQARO MUNOSABATLARI ”

FANIDAN KURS ISHLARINI TAYYORLASH BO‘YICHA

USLUBIY KO‘RSATMA

Toshkent – 2024

Uslubiy ko‘rsatmada umumiy qoidalar, kurs ishining mavzusini tanlash va uni bajarish muddatlari, kurs ishining tuzilmasi va mazmuni, kurs ishini rasmiylashtirish va baholash tartibi, mavzular, tavsiya etiladigan adabiyotlar ro‘yxati va ilovalar ko‘rsatilgan.

Tuzuvchilar:

s.f.d., professor T.T.Alimardonov , s.f.d., professor Sh.Shazamanov, s.f.f.d., dotsent H.I.Kazakbayev

Taqrizchi:

O‘.B.Shakarov– Renessans talim univeristeti “Ijtimoiy-siyosiy fanlar” kafedrası dotsenti

Filologiya va tarix fakulteti “Ijtimoiy-siyosiy fanlar” kafedrasining 2024-yil “23” oktabrdagi 6-sonli majlisida muhokama qilingan.

Uslubiy ko‘rsatma Renessans ta’lim universiteti Kengashining 2024-yil “26” oktabrdagi 2-sonli qaroriga muvofiq o‘quv jarayoniga tatbiq etish uchun tavsiya etilgan.

KIRISH

Ta'lim tizimidagi islohotlar, eng avvalo, erkin fikrlay oladigan, izlanuvchan, yangilikka intiluvchan shaxs tarbiyasiga qaratilgan. Talabalarning ilmiy–tadqiqot ishlari o‘z navbatida ulardan chuqur mustahkam bilim egallashni talab qiladi.

Mustaqil bilimlarsiz amaliy, o‘quv – tarbiyaviy ishlarga yondoshish mumkin emas. Talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari avvalo kurs ishlarini bajarish jarayonida shakllanib boradi.

Kurs ishini bajarishda quyidagi vazifalarga ahamiyat berilishi lozim:

- talabalarning izlanishga, tadqiqotchilik faoliyatiga, tahliliy ishlarga ijodiy yondoshishni rivojlantirish;
- xalqaro munosabatlarga oid fanlarga oid o‘quv– tadqiqot ko‘nikma va malakalarni shakllantirish;
- adabiyotlar va boshqa ilmiy manbalarni o‘rganish va tahlil qilish qobiliyatlarini o‘stirish;
- talabalar bilan olib boriladigan ilmiy-tadqiqot ishlar, shuningdek mutaxassislik fanlari sohasidagi muammolarni ko‘ra olish va shu sohada ilmiy – tadqiqot ishlari olib borish ko‘nikma va malakalarini egallash;
- o‘z faoliyatini muvaffaqiyatli tashkil qilishda ilmiy–tadqiqot metodlaridan foydalanishga o‘rganish.

Shu maqsadlarning to‘la-to‘kis amalga oshishi uchun kurs ishi topshiriqlari shunday tuzilishi kerakki, uni bajarish uchun talaba kursning barcha bo‘limlariga, metodik adabiyotlarga, amaliy ish tajribasiga murojaat qilishga to‘g‘ri kelsin.

Kurs ishi – bu o‘quv rejasiga kiritilgan biror aniq mavzu bo‘yicha talaba tomonidan tayyorlanadigan, ilmiy-tadqiqot elementlarini o‘z ichiga olgan yozma ishdir. Kurs ishini bajarish Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlangan “Davlat

ta'lim standartlari"da ko'zda tutilgan. Uni yozish talabalarning fan bo'yicha olgan bilimlarinichuqurlashtirish va mustahkamlashga, mustaqil ravishda ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish ko'nikmasini egallashga, bajargan ilmiy ishlarining natijalarini ijodiy yakunlashni o'rganishga yordam beradi.

KURS ISHINI BAJARISH YUZASIDAN KO'RSATMALAR

KURS ISHINI BAJARISH MUAYYAN BOSQICHLARDAN IBORAT BO'LADI:

1. Kurs ishi mavzusini tanlash va rejani tasdiqlatish
2. Kurs ishi mavzusi bo'yicha ilmiy adabiyotlar va boshqa materiallarni to'plash
3. Kurs ishini rasmiylashtirishga qo'yiladigan talablarni o'rganish
4. To'plangan materiallarni o'rganish va natijalarni asoslash
5. Kurs ishini elektron yozib, bosma variantda nashr ettirish
6. Kurs ishi bo'yicha ilmiy rahbardan yozma taqriz olish
7. Kurs ishini himoya qilish (taqdimot shaklida-power point dasturi yordamida)

KURS ISHI QUYIDAGI TARKIBDAN IBORAT BO'LADI:

- a) titul varag'i (1-ilovada ko'rsatilgan); (Jild (titul) varag'i kurs ishining 1- beti bo'lib, unda Vazirlik, oliy o'quv yurtining nomi fakultet va kafedra, kurs ishi mavzusi, ta'lim yo'nalishi, kursi, guruxi, muallifning familiyasi, ismi va sharfi, ilmiy raxbarning ilmiy unvoni va darajasi, familiyasi, ismi va sharifi keltiriladi.)
- b) mundarija (reja) (2-ilovada ko'rsatilgan);
- v) kirish;
- g) asosiy qism (3-4 paragrafdan iborat bo'lishi mumkin);
- d) xulosalar;
- ye) foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati (Bibliografiya) (3-ilovada ko'rsatilgan);

j) ilovalar (zarurat bo'lsa). (Ilovada turli xujjatlar, katta xajimdagi chizmalar, jadvallar va shu kabilar beriladi. Kurs ishi yuzasiga taqriz uchun oq qog'oz qo'yilishi maqsadga muvofiqdir.)

Saxifa tartib raqami saxifaning pastki (yuqorigi) o'rta –qismida keltiriladi. Kurs ishida keltirilgan qismlar, shuningdek ilovalar ham saxifalanadi. Jild varag'i 1- bet sanaladi, unga tartib raqami qo'yilmaydi.

Kurs ishi talabaning shart-sharoitidan kelib chiqib qo'l yozma yoki kompyuterda bajariladi.

Agar **KOMPYUTERDA** bo'lsa - ishning hajmi A4 (297x210 mm) formatdagi qog'ozga kompyuterda terilgan 25 – 30 betdan iborat bo'ladi. Betlar soniga ilovalar kiritilmaydi. Qog'ozga matn 1,5 intervalda, xarflar o'lchami 14, Times New Roman ning o'zbekcha variantida qog'oz chetlarida chapdan 30 mm, tepadan 20 mm, pastdan 20 mm va o'ngdan 15 mm joy qoldirib teriladi. Kurs ishini tayyorlash jarayonida foydalanilgan barcha ma'lumot olingan adabiy manbalarga ixtibos (ssылka) qilinishi shart, o'qib xulosa qilingan va fikr berilgan manbalarga iqtibos qo'yilishi shart yemas.

Agar **QO'LYOZMA** bo'lsa -ishasosan A4 (210x297 mm) formatidagi oq qog'ozlarga ko'k tushda (ruchkada) tushunarli tarzda, qisqartirishlarsiz, aniq va ravon tilda o'z qo'li bilan davlat tilida (rus guruxlarda rus tilida) yoziladi. Kurs ishi xajmi 30 -40 betni tashkil yetishi lozim. Har bir saxifani chap tomonda 30 mm, o'ng tomondan 15 mm tepa va pastki tomondan 25 mm qoldirilgan holda yoziladi. Kurs ishi matnlari qog'ozning bir tomoniga har saxifaga 25- 30 qator yoziladi. Har qatorda 7-8 ta so'z yoki 65 pechat belgi joylashishi kerak. Barcha satr osti izohlari qaysi saxifaga tegishli bo'lsa, o'sha saxifada keltiriladi.(snoska kilib beriladi.)

Har bir qism, jurnaldan kirish va xulosa qismlari, ilovalar yangi saxifalardan boshlanadi. Kismning nomi va matn orasi yaqqol ajralib turishi kerak. Kismdagi sarlovxalar qismning tartib raqami bilan boshlanib, unda so'zlarning bo'g'in

ko'chirilishiga yo'l qo'yilmaydi. Kurs ishlari davlat standartlari asosida tayyorlanadi va bu talabaning kelgusida ilmiy ishlarini bajarish malaka va ko'nikmalarining to'la shakllanishiga yordam beradi. Rahbarlar tomonidan ko'rib chiqilgan va yozma ravishda xulosalangan kurs ishlari semestrda sinov va imtihonlar sessiyasidan 10 kun oldin kafedraga topshiriladi. Kafedra mudiri kurs ishini taqriz qilishi uchun yetakchi dotsent yoki o'qituvchiga topshiradi.

Taqrizchining taqrizi erkin shaklda tayyorlanadi, unda:

- 1) ishning afzallik jihatlari;
- 2) xatosi va boshqa kamchiliklari;
- 3) ishning qo'yilgan talablarga mosligi;
- 4) himoyaga qo'yilishi yoki qo'yilmasligi ko'rsatib o'tiladi.

Taqrizchi tomonidan ijobiy baholangan kurs ishlari kafedrada himoya qilis'hga tavsiya yetiladi. Dekanat tomonidan belgilangan muddatda talabalar kurs is'hini ochiq himoya qiladilar.

Kurs is'hini bajaris'h bosqichlari va uni himoya yetis'h tartibi

Kurs is'hining asosiy yetaplarini tartiblas'htiris'h maqsadida is'h rejasini bajarilis'h muddatlarini ko'rsatib tuzis'h maqsadga muvofiqdir. Kurs is'hini yozis'hda talaba avvalo rahbarning ko'rsatma va maslahatlariga rioya yetis'hi zarurdir.

Kurs is'hining is'h rejasiga quyidagi yetaplarni kiritis'h mumkin:

1. Mavzuni tanlas'h. Kurs is'hi rejasini tuzis'h va uni tasdiqlash.
2. Adabiyotlarni o'rganib tahlil qilish.
3. kurs ishi rejasini tuzish;
4. ilmiy rahbardan maslahat olish;
5. ishning amaliy tatbiqini o'rganish;
6. ishning birinchi (qora) variantini yozish;

7. ishni ilmiy rahbarga ko‘rsatish va uning maslahatlarini olish;
8. ko‘rsatilgan kamchiliklarni tuzatish, ishni tahrir qilish va kafedraga kurs ishining tayyor variantini taqdim yetish;
9. Kurs ishi mavzusi yuzasidan ilg‘or pedagogik ishlarni o‘rganish.
10. Olingan ma‘lumotlarni jadval va sxemada ishlab chiqish.
11. Kurs ishi himoyasida kafedra o‘qituvchilari ishtirok yetadi.
12. Kurs ishini baholashda har tomonlama bajargan ishlar hisobga olinadi.
13. Kurs ishi rahbari himoya qilingan ishni tahlil qilib, yakunlab beradi.
14. Kurs ishi himoyasi taqdimot shaklida namoyon qilinadi.

Muddatida ulgura olmagan yoki himoya qila olmagan talaba akadem qarzdor deb hisoblanadi.

KURS ISHINING TARKIBIY TUZILISHI

Kurs ishi mavzusi tanlanib, talabaga ilmiy rahbar tasdiqlangandan so‘ng, talaba ushbu mavzu bo‘yicha adabiyotlar, ilmiy maqolalar, adabiy manbalari, hujjatlarni o‘rganishga kirishadi.

To‘plagan materiallar asosida ishning to‘liq rejasi tuziladi.

Kurs ishi rejasi kirish, asosiy qism (3 tadan 5 tagacha savoldan iborat) xulosa (fikir-mulohaza va takliflardan iborat), foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati va ilovalarni o‘z ichiga oladi.

Savollarning nomi mavzu nomini takrorlamasligi kerak.

1. Kurs ishi titul varag‘i yagona nusxa bo‘yicha rasmiylashtiriladi (1-ilovaga qarang).
2. Ishning kirish qismida tadqiqotning maqsadi, vazifalari, mavzuning dolzarbligi, ilmiy, amaliy va uslubiy yondashuvi asosi, ishning mazmuni beriladi.

3. Asosiy qismda har bir savolning to'liq mazmunini, statistik ma'lumotlarning iqtisodiy tahlili, qonuniy asoslari, qo'yilgan muammolar bo'yicha iqtisodiy hisob-kitoblar, tashkilot va korxonalarining tajribalari, hozirgi vaqtdagi mavjud muammolar tahlili va ularni bartaraf yetish yo'llari yoritiladi.

Bularning barchasi qo'yilgan talablarga javob berishi, ish ilmiy, aniq, asoslangan xarakterga yega bo'lishi kerak. Har bir savollar qisqa xulosalar bilan tugallanishi kerak.

Kurs ishining asosiy qismi, ish umumiy hajmining 60 % ni tashkil qilishi kerak. Ishda izlanish obektlarining tashkiliy va iqtisodiy tavsifi, boshqaruv sxemalari va ularning bog'liqligi ko'rsatiladi.

Kurs ishining mazmuni mavzu bilan uyg'un bo'lishi kerak. U uch qismdan: Kirish, asosiy qism va xulosadan iborat bo'ladi.

Kirishda tanlangan mavzuning dolzarbligi va ahamiyati, ishning maqsad va vazifalari, masalalarining qo'yilishi uning o'ziga xos jihatlari ochib beriladi.

Kurs ishining **asosiy qismida** o'rganilayotgan mavzuning nazariy va amaliy jihatlarini misollar bilan ochib beriladi. Misollar berilganda albatta olingan manba, ilmiy adabiyotlar yesa havolalarda (snoska) ko'rsatib borilishi, ilmiy apparat izchil ta'minlanishi kerak. Orada turli chizma va jadvallardan foydalanish mumkin.

Xulosada o'tkazilgan tadqiqotga qisqacha yakun yasalib, tanlangan kurs ishi mavzusi yo'nalishga muvofiq holda fan rivoji hamda mavzuni amaliyotda qo'llash bo'yicha takliflar bayon yetiladi, ish yuzasidan barcha xulosalar umumlashtiriladi, o'z fikr-mulohazalari bildiriladi, amaliy taklif va tavsiyalar beriladi. Taklif va mulohazalar talabani o'zini bo'lib, u ishda qayd yetilgan takliflarni takrorlamasligi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatida talaba kurs ishida foydalangan adabiyot va hujjatlarnigina keltirishi lozim.

Adabiyotlar ro'yxatini berishda hujjatlarni joylashish ketma-ketligi va bibliografik yozuvlarning to'g'ri yozilishiga ahamiyat berish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini tuzishda ularni bir necha guruhlar bo'lish tavsiya yetiladi. Hujjatlarni va adabiyotlarni guruhlar bo'yicha joylashtirish misoli 2-ilovada ko'rsatilgan.

Mundarijadagi sarlavxalar bilan ishning orasidagi sarlavhalarning birxilliliga ye'tibor qaratiladi.

Kurs ishi betlari ketma-ket raqamlanishi kerak, birinchi betning ostida, satr o'rtasiga qo'yiladi.

Eng so'ngida statistik ko'rsatkichlar, jadvallar, sxemalar, diagrammalr ko'rinishida beriladi va ular iqtisodiy tahlil yetiladi, hamda izohlanadi.

Ishda iqtisodiy ko'rsatkichlar bir necha yillar misolida tahlil yetilishi, ular o'zgarishidagi tendensiyalar, qonuniyatlar va sabab oqibat bog'lanishlari ochib berilishi kerak.

Mutaxassislik fanidan kurs ishi o'quv rejaga muvofiq belgilangan kunlari talaba va professor o'qituvchilarning qatnashuvi asosida himoya qilinadi. Har bir guruhning himoyasi maxsus belgilangan sana kuni qabul qilinadi.

FOYDALANILGAN ASARLAR KETMA-KETLIGINI YoZIB CHIqISH BO'YICHA KO'RSATMA:

Adabiyotlarni o'rganishdan oldin yana bir bor mavzuni to'g'ri tanlanganligiga ishonch hosil qilish lozim. Talaba adabiyotlarni kurs ishi mavzusi bo'yicha, unga mos tarzda tanlashi kerak. Ilmiy rahbarning vazifasi talaba tanlagan manbalarni qayta ko'rib, asosiylarini qoldirishdir.

Manbalarni to'plashda talaba uning chop yetilgan yiliga ham alohida ye'tibor berishi lozim. Yeski manbalardan olingan ma'lumotlar bugungi kundagi dolzarb hisoblangan muammolarni yechishda unchalik ahamiyatli bo'lmay qoladi.

Talaba bir nechta manbalarni qiyosiy tahlil qilgan holda o‘ziga yeng ma’qul deb topgan ma’lumotlarni olgandagina kurs ishi tadqiqoti samarali bo‘ladi.

Adabiyotlar ro‘yxatiga foydalanilgan manbalar va ilmiy asarlar alifbo tartibi bo‘yicha raqamlanadi. Bosh o‘rinda O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, Qonun, Prezident Farmonlari, va Qarorlari va [asarlari](#), me’yoriy, xujjatlar, keyin yesa ilmiy asarlar, darslik va o‘quv qo‘llanmalari, jurnal maqolalari, ro‘znomalar va xokazolar kiritiladi.

Kurs ishini yozish jarayonida talaba adabiyotlarida keltirilgan boshqa olim va mutaxassislarning fikrlarini keltirish mumkin. Bunday xollarda matnda ushbu adabiyotlardan foydalanilganlik belgisi qo‘llaniladi.

Ayrim vaqtlarda mavzuga oid qonunlar, xukumat qarorlari va me’yoriy xujjatlardan aynan ko‘chirmalar keltiriladi. Bunday xollarda satr osti (snoska) izoxi beriladi.

Satr osti izoxlari saxifa so‘ngida berilib, matnda xar bir saxifa uchun ketma – ketlik asosida raqamlanadi yoki yulduzchalar bilan belgilanadi.

Amaldagi “Xujjatlarni bibliografik ro‘yxatga olish” davlat standartiga muvofiq kurs ishlarida foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxatida quyidagilar keltiriladi:

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi qonunlari, Prezident Farmonlari va qarorlari, Vazirlar Mahkamasi Qarorlari.
2. Prezident asarlari.
3. Sohaga tegishli me’yoriy xujjatlar.
4. Sohaga tegishli manbalar va ilmiy asarlar.
5. Qo‘shimcha asarlar.

6. Davriy nashrlar.
7. Internet saytlari.
8. Ilovalar kurs ishining oxirida beriladi. Har bir ilova yangi betdan boshlanadi, sahifaning o'ng tomonida yuqori burchagida ketma-ket tartib raqamida ilova so'zi yoziladi. Har qaysi ilovaga sarlavha qo'yilishi kerak. Ishdagi illustratsiyalar ularning mazmuniga qarab belginaladi.

TALABANING VAZIFALARI

Talaba kurs ishni bajarish jarayonida quyidagilarni bajarishi lozim:

- ishning mavzusini kafedraning talablaridan kelib chiqqan holda tanlash;
- mavzuga oid o'quv va ilmiy adabiyotlarni va statistik axborotlarni jamlashi;
- ilmiy rahbari bilan kelishilgan holda tuzilgan kurs ishi rejasi asosida berilgan topshiriqlarni o'z vaqtida bajarishi;
- o'rnatilgan tartib bo'yicha kurs ishning hisobotini o'z vaqtida kafedraga taqdim yetish.

KURS ISHINI TEXNIK RASMIYLASHTIRISH.

Kurs ishi matni kompyuterda lotin yozuvida imloviy xatolarsiz terilib, uning tarkibi mundarija, kirish, ikkita bob, xulosa va takliflar, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatidan iborat bo'ladi. Har bir bob 3 ta bo'lim (paragraf)dan iborat bo'ladi, 1,5 intervalda, Times New Roman shriftda (betlarning barcha tomonlari 2 sm.dan) bo'lib, ishning 1-bobida mavzu bo'yicha to'plangan nazariy ma'lumotlar, 2-bobida amaliy-tahliliy ma'lumotlar haqida yoziladi. Ishning betlarida foydalanilgan manba va adabiyotlar havolalari keltirilishi ham kerak.

Har bir varaq 10 mm, oraliqdagi 28-32 qatordan (satr) iborat bo'lishi, har bir satr 60-65 belgidan (tinish belgilar va oraliqlarni qo'shib hisoblaganda) va 3600 so'zdan iborat bo'lishi kerak.

Savollar nomlari asosiy tekstdan oraliqlar bilan ajratiladi (10 mm).

Varaqchlarni nomerlash pastdan ketma-ketlikka rioya qilgan hoda 3-varaqdan (kirish) boshlab, ya'ni titul varag'i va mundarijadan so'ng.

Agar kurs ishida muallif ishga taalluqli bo'lgan iqtibos(sitata)lardan foydalansa, iqtibos olingan manbaning o'ziga xos xususiyatlari to'liq saqlanishi zarur: orfografiya, punktuatsiya, abzaslar joylanishi, shriftlar ajratilishi. Iqtiboslar matnning ichida berilsa, qoidaga muvofiq holda qo'shtirnoq ichiga olinadi. Iqtiboslarga havolalar matn ichida, satrlardan keyin va matn oxirida, asosan varaqning past qismida chiziqdan keyin berilishi mumkin.

Agar talaba iqtibos (sitata) bo'yicha havolalarni ishning oxirida keltirilgan adabiyotlarga bersa, unda matnda iqtibos kata qavsga olinib, qavsdan so'ng bu adabiyotlarning tartib nomerlari ko'rsatilishi kerak.

Kirish 2-3 bet, xulosa va takliflar 2-3 bet va kamida 20 ta foydalanilgan adabiyotlar berilishi kerak (10 ta adabiyot va 10 ta internet saytlari). Adabiyotlar yangi bo'lishi va prezident asarlaridan foydalanilishi lozim.

Ishning birinchi bobida adabiyotlardan va ikkinchi bobida yesa internet va statistika ma'lumotlaridan foydalaniladi. Ikkinchi bobdagi ko'rsatkichlar oxirgi uch yil, ya'ni 2017, 2018 va 2019-yillarda tahlil qilinishi lozim. Kurs ishining tarkibiga tarjima qilingan xorijiy adabiyotlarning ma'lumoti ham kiritilishi lozim. Kurs ishi tarkibiga 3-5 ta turli rasmlar ham qo'shilishi mumkin.

KURS ISHINI HIMOYA QILISH TARTIBI

Oliy ta'lim muassasida bakalavriaturaning to'rt yil davomida har bir talaba o'quv rejasiga binoan kamida 4 ta kurs ishi yoki kurs loyihalarini bajaradi. Kurs ishlari talabaning professor-o'qituvchilar rahbarligida bajarilgan mustaqil ishi bo'lganligi uchun uning natijasi, kafedra tomonidan tayinlangan, dekanat tomonidan tasdiqlangan uch kishidan iborat komissiyada, avvaldan belgilangan reja asosida himoya qilinadi.

Kafedra tomonidan berilgan topshiriqqa asosan talaba kurs ishlarini to'liq bajarib, rasmiylashtiradi va kafedraga rasmiy ravishda topshiradi. Shundan so'ng kurs ishi rahbarining ijobiy taqrizi bilan himoyaga qo'yiladi. Kurs ishini himoya qilish kafedra tomonidan tayinlangan komissiyasining ochiq majlisida amalga oshiriladi.

Himoyaning o'tkazilish tartibi quyidalardan iborat:

1. Komissiyaga taqdim yetilgan ish komissiya raisi tomonidan ye'lon qilinadi ye'tirozlar bo'lmasa, muallifga 5-10 daqiqa ishning maqsadi, mohiyati, olingan natija va xulosalarni bayon qilishga ruxsat yetiladi.

2. Himoya vaqtida talaba kurs ishlari materiallaridan, grafik tasvirlari va qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga haqli hisoblanadi.

3. Illustratsiya sifatida talaba oldindan tayyorlangan sxema, jadval, grafik, diagramma, rasmlardan foydalanishi mumkin. Dokladni tugatgach talaba komissiya a'zolarining savollariga javob beradi.

4. Himoya rejada ko'rsatilgan barcha talabalar himoya qilingandan so'ng, komissiya a'zolari holi qolib, bir qarorga kelinadi va reyting tizimiga asosan baholanadi.

5. So'ng himoyachilar, qatnashuvchilarning barchalari taklif yetilib qo'yilgan baholar ye'lon qilinadi.

6. Qoniqarsiz baholanganlar, akademik qarzdor hisoblanib, dekanat belgilangan rejaga asosan yana bir bor himoya qilishlari mumkin.

7. Komissiyaga topshirilgan kurs ishlari rasmiy ravishda kafedraga so'ng arxivga kamida 5 yil muddatda saqlash uchun topshiriladi.

Kurs ishlari 100 balli tizim asosida baholanadi. Kurs ishini bajarishda 55 balldan kam to'plagan talaba akadem qarzdor hisoblanadi.

KURS ISHINI BAHOLASH ME'ZONLARI.

Kurs ishi himoya natijalari 100 ballik reyting baholash tizimi orqali aniqlanadi.

Baholash ko'rsatkichlari	Baholash mezonlari
60– 69 ball	<ul style="list-style-type: none">- kurs ishining dastlabki himoyasi dalolatnomasi, ilmiy rahbar taqrizi mavjudligi (10-11 ball);- kurs ishining rasmiylashtirish talablariga javob berishi (10-11 ball);-talaba tomonidan kurs ishining mazmunini ochib berish darajasi (10-11 ball);- taqdimotning tayyorlanish holati va undan foydalanish darajasi (10-11 ball):- komissiya a'zolari tomonidan berilgan savollarga berilgan javoblar (10-11 ball):- kurs ishi mavzusi bo'yicha tarqatma materiallarning mavjudligi va undagi ma'lumotlarning asoslanishi darajasi (3-5 ball);- kurs ishi himoyasi uchun belgilangan vaqtdan unumli foydalanganligi(3-5 ball);- kurs ishi himoyasi davomida ta'laba o'z fikrlarini aniq ifodalashi va ravon yetkazib berishi darajasi (4 ball);
70-89 ball	<ul style="list-style-type: none">- kurs ishining dastlabki himoyasi dalolatnomasi, ilmiy rahbar taqrizi mavjudligi (12-14 ball);

	<ul style="list-style-type: none"> - kurs ishining rasmiylashtirish talablariga javob berishi (12-14 ball); -talaba tomonidan kurs ishining mazmunini ochib berish darajasi (12-14 ball); - taqdimotning tayyorlanish holati va undan foydalanish darajasi (12-14 ball); - komissiya a'zolari tomonidan berilgan savollarga berilgan javoblar (11-14 ball); - kurs ishi mavzusi bo'yicha tarqatma materiallarning mavjudligi va undagi ma'lumotlarning asoslanishi darajasi (3-5 ball); - kurs ishi himoyasi uchun belgilangan vaqtdan unumli foydalanganligi(3-5 ball); - kurs ishi himoyasi davomida ta'laba o'z fikrlarini aniq ifodalashi va ravon yetkazib berishi darajasi (4 ball); -soha rivoji uchun talaba tomonidan ishlab chiqilgan dolzarb g'oya uchun (1-5 ball);
90-100 ball	<ul style="list-style-type: none"> - kurs ishining dastlabki himoyasi dalolatnomasi, ilmiy rahbar taqrizi mavjudligi (15-16 ball); - kurs ishining rasmiylashtirish talablariga javob berishi (15-16 ball); -talaba tomonidan kurs ishining mazmunini ochib berish

	<p>darajasi (15-16 ball);</p> <ul style="list-style-type: none"> - taqdimotning tayyorlanish holati va undan foydalanish darajasi (15 ball): - komissiya a'zolari tomonidan berilgan savollarga berilgan javoblar (15 ball): - kurs ishi mavzusi bo'yicha tarqatma materiallarning mavjudligi va undagi ma'lumotlarning asoslanishi darajasi (3-5 ball); - kurs ishi himoyasi uchun belgilangan vaqtdan umumli foydalanganligi(3-5 ball); - kurs ishi himoyasi davomida ta'laba o'z fikrlarini aniq ifodalashi va ravon yetkazib berishi darajasi (4 ball); -soha rivoji uchun talaba tomonidan ishlab chiqilgan dolzarb g'oya uchun (3-5 ball); -talabaning jahon iqtisodiyotida bo'layotgan o'zgarishlardan xabardorligi va "nou-xau" yangiliklaridan foydalanish yo'nalishlarini bilishi (3 ball);
--	--

Kurs ishi natijalari reyting qaydnomalarida rasmiylashtiriladi va komissiya raisi va a'zolari imzosi bilan tasdiqlanadi.

Kurs ishi himoyasida 55 balldan kam ball to'plagan talabalar o'quv rejasida ko'rsatilgan mazkur fandan yakuniy baholashga kirish huquqidan chetlashtiriladi.

**QUYIDA KO'RSATILGAN HOLLARDA KURS ISHI HIMOYAGA
QO'YILMAYDI:**

- maxsus adabiyotlar, darsliklar, o'quv qo'llanmalar, monografiyalar, ilmiy jurnallardagi maqolalar va internet ma'lumotlaridan foydalanmasdan, faqat darslikning o'zidan foydalanib tayyorlangan ishlar;
- darslik, o'quv qo'llanmasi yoki monografiyalardan tayyorlangan konspekt asosida ko'chirib tayyorlangan, foydalanilgan adabiyotlar yoki mualliflar ishlariga ixtibos (ssылka) lar qilinmagan ishlar;
- kurs ishi mavzusining mazmuni yoritib berilmagan va juda qo'pol xatolarga yo'l qo'yilgan ishlar;
- ko'p sondagi grammatik va stilistik xatolari bo'lgan, shuningdek, tartibsiz va noto'g'ri tayyorlangan ishlar. Bunday ishlar talabalarga kamchiliklarini tuzatish uchun qaytarib beriladi. Talaba qaytadan tayyorlangan ishga avvalgi ishning taqrizini ham qo'shib topshiradi, bunda ilmiy rahbar taqrizchi tomonidan ko'rsatilgan kamchiliklarning to'la tuzatilganligiga ishonch hosil qiladi. Ko'rsatilgan muddatda kurs ishini kafedraga topshirmagan, uzrsiz sabablarga ko'ra kurs ishini himoya qilmagan, himoyada qoniqarsiz baho olgan talabalar akademik qarzdor hisoblanadi va ular kurs ishini qaytadan tayyorlaydilar.

YeSLATMA: Kurs ishini yozib tugatgach, sarlavhalarning o'zaro bog'lanishiga, bayon usuliga alohida ye'tibor bergan holda, qayta o'qib chiqish kerak. Qayta o'qishda, ko'pincha, ilgari ye'tibordan chetda qolgan xatolarga, asossiz fikrlarga, noto'g'ri misollarga duch kelish mumkin. Ayniqsa, raqamlarni, ko'chirmalarni, bibliografik yozuvlarni birlamchi manba bo'yicha diqqat bilan tekshirib chiqish talab yetiladi. Kurs ishining dastlabki tayyor bo'lgan varianti 1-2 hafta oldin kurs ishi rahbariga ko'rsatiladi. Rahbarning aytgan kamchiliklari aniqlanib, u talaba tomonidan tuzatiladi.

SHARQ MAMLAKATLARI XALQARO MUNOSABATLARI

FANIDAN

KURS ISHI MAVZULARI

- 1 XXR tashqi siyosatining mafkuraviy va huquqiy asoslari.
- 2 Xitoyning yaxlitligi muammosi – “bir davlat, ikki tizim” konsepsiyasi.
- 3 Xitoyning Markaziy Osiyodagi siyosati.
- 4 Yapon dilemmasi: qaramlik va mustaqillik orasida.
- 5 Yaponiya-AQSH siyosatining ustuvor yo‘nalishlari.
- 6 “Markaziy Osiyo+Yaponiya” strategiyasi.
- 7 Koreya Respublikasi xalqaro munosabatlarning faol ishtirokchisi sifatida.
- 8 KXDR yadro dasturi jahon siyosatidagi asosiy ixtilof masalasi sifatida.
- 9 Janubi-Sharqiy Osiyo mintaqasida xavfsizlikni ta’minlash muammolari.
- 10 Koreya Respublikasining milliy rivojlanish strategiyasi va uning asosiy yo‘nalishlari.
- 11 Xitoy Xalq Respublikasi tashqi siyosatida Tayvan masalasi.
- 12 Indoneziya xalqaro munosabatlar tizimida.
- 13 Janubiy Osiyo davlatlari o‘rtasidagi integratsiya jarayonlari.
- 14 Singapur xalqaro munosabatlarning muhim aktori sifatida.
- 15 Hindiston va Markaziy Osiyo.
- 16 Pokiston-Xitoy strategik hamkorligi: yuzaga kelish omillari, ahamiyati va istiqbollari.
- 17 Malayziyaning milliy rivojlanish strategiyasi va uning asosiy yo‘nalishlari.
- 18 Turkiya tashqi siyosatida panturkizm alomatlari.
- 19 Turkiya-Germaniya munosabatlari.
- 20 Turkiyaning Yaqin Sharq muammolariga nisbatan yondashuvlari.
- 21 Turkiyaning YIga a’zo bo‘lish istiqbollari.
- 22 Turkiya va Markaziy Osiyo.
- 23 Eron tashqi siyosatida Islom inqilobi eksporti konsepsiyasi.

- 24 Eron yadroviy dasturi va AQSH, Yevropa Ittifoqi davlatlari bilan muzokaralari.
- 25 Etnik mojarolar Janubiy Kavkazdagi siyosiy munosabatlarning bosh omili sifatida.
- 26 Tog‘li Qorabog‘ mojarosi.
- 27 Afg‘oniston va Markaziy Osiyo.
- 28 Jahon siyosatida Afg‘oniston masalasini hal qilish masalalari.
- 29 Markaziy Osiyoning geosiyosiy transformatsiyasi.
- 30 Markaziy Osiyo va AQSH orasida strategik shekriklik munosabatlari

NAMUNA

1-ILOVA

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

RENESSANS TA‘LIM UNIVERSITETI

“IJTIMOIY-SIYOSIY FANLAR” KAFEDRASI

Abdullayev Abdulla Abdulhayevich

“SHARQ XALQARO MUNOSABATLARI ” FANIDAN

KURS ISHI

MAVZU: XITONING MARKAZIY OSIYODAGI SIYOSATI

Bajardi:

**Ilmiy rahbar: (o‘qituvchi ilmiy darajasi, unvoni
va F.I.Sh yoziladi)**

TOSHKENT – 2024

MUNDARIJA

KIRISH.....	betlar
I BOB. MINTAQAVIY JARAYONLARNI O`RGANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	betlar
1.2 Mintaqa tushunchasi va uning mohiyati.....	betlar
1.2 Markaziy Osiyo mintaqasi va uning tavsifi.....	betlar
II BOB. XITOIY XALQ RESPUBLIKASINING MARKAZIY OSIYODAGI ENERGETIK MANFAATLARI VA MADANIY DIPLOMATIYASI.....	betlar
3.1 XXR ning Markaziy Osiyodagi energetika siyosati.....	...betlar
3.2 XXR ning Markaziy Osiyodagi “Soft power” siyosati.....	betlar
XULOSA.....	betlar
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.....	betlar
Ilovalar (agar bo‘lsa).....	betlar

NAMUNA.

3-ILOVA

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

I. Rasmiy materiallar

1.1. O‘zbekiston Respublikasi qonunlari

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T: O‘zbekiston, 2023. – 40 b.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Mulkchilik to‘g‘risida”gi Qonuni. 2003-yil 7-may.

1.2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmonlari va Qarorlari hamda Vazirlar Mahkamasining Qarorlari

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 18-maydagi “Xalqaro reytinglar va indekslar bilan ishlashda ilmiy salohiyat hamda amaliy faoliyat uyg‘unligini taminlash chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi PQ-246-son qarori.

1.3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. Toshkent: “O‘zbekiston” 2021. 464-bet

II. Monografiyalar, kitoblar, risolalar, ilmiy maqolalar va matbuot nashrlari

1. Abdulkarimov B.A. va boshqalar. Korxonalar iqtisodiyoti. Darslik-T.: Fan, 2005-288 bet.
2. Abdug‘aniev A. “Qishloq xo‘jalik iqtisodiyoti” O‘zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyat jamg‘armasi nashriyati Toshkent, 2004 y, 304 bet.

III. Internet ma‘lumotlari

1. www.tdiu-makro.narod.ru

IV. Hisobot va ma‘lumotlar

1. Qashqadaryo viloyati Iqtisodiyot bosh boshqarmasining ma‘lumotlari. 2013-2015 yy.